

Zander píše vybroušeným literárním stylem, a tak je snadné pochopit,
proč se jeho thriller stal v Evropě bestsellerem.

PUBLISHERS WEEKLY

JOAKIM ZANDER

PLAVEC

KRIMI ROMÁN HOST

JOAKIM ZANDER

PLAVEC

KRIMI ROMÁN HOST

JOAKIM ZANDER

PLAVEC

BRNO 2015

Simmarens
Joakim Zander

Copyright © Joakim Zander, 2013
Published by agreement with Ahlander Agency
Cover design © Hummingbirds
Cover picture © Love Lannér
Translation © Luisa Robovská, 2015
Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2015
(elektronické vydání)

ISBN 978-80-7491-997-8 (Formát PDF)
ISBN 978-80-7491-998-5 (Formát ePub)
ISBN 978-80-7491-999-2 (Formát MobiPocket)

Věnováno Liise, Mille
a Lukasovi

Kolem nás nadále zuří šílenství mocností.

Jane Hirshfieldová

ČERVENEC 1980

DAMAŠEK · SÝRIE

Pokaždé když tě objímám, je to naposledy. Vím to od samého začátku. Když ses tehdy vrátila a já vzal dítě do své bezesné náruče, nedokázal jsem myslet na nic jiného, než že ho držím naposledy.

Díváš se na mě, oči čisté jako příslib deště, a já vím, že víš. Víš to stejně dlouho jako já. Že tě zradím. Právě teď je zrada tak blízko, že oba cítíme její páchnoucí dech i nepravidelné bušení srdce.

Z kolébky se ozve nářek a ty vstaneš. Já tě ale předběhnu. Vezmu dítě a přiložím si jej na prsa. Vnímám jeho vůni a přes bledě modrou dečku, kterou háčkovala tvoje matka, i tep jeho srdíčka. Jeho srdce je i moje srdce. Není nic neodpustitelnějšího než opustit vlastní dítě. Pro to neexistuje žádné vysvětlení ani omluva. Zbývá jen bezpočet masek a velkých i malých lží. Pokud je někdo mistrem masek a lží, pak jsem to já.

To, co zde panuje, se už ani nedá nazvat horkem. Po dvou měsících sucha město žhne jako láva. Večer nebývá šedé ani béžové, nýbrž průhledné, vyčerpané, vyprahlé a chvějící se jako žele. Nikdo tady nedokáže jasně myslet. Zápach odpadků je všude přítomný. Odpadků, výfukových plynů, česneku a kmínu. Teď však cítím jen vůni dítěte. Zavřu oči a s nosem přitisknutým na téměř holé temínko se několikrát zhluboka nadechnu. Dítě také sálá. Horečka ne a ne ustoupit.

Ustaraným hlasem řekneš, že to už je třetí den. Přehrabuješ se v zásuvkách, hledáš něco na sražení teploty. Vedro nás

dohání k šílenství. Oba dobře víme, že v mém bytě, mém přeludu, léky nenajdeš. Co tu vůbec děláme?

„Dej mi klíče od auta,“ poručíš a natáhneš ruku, jako to dělávají prodáváci na bazaru chtiví peněz.

Zaváhám.

„Dej mi sakra ty klíče.“

Hlas o oktávu vyšší a o poznání zoufalejší.

„Počkej,“ začnu. „Neměl bych radši...“

Dítě na mém rameni ani nehlesne. Dech má mělký, sotva znatelný.

„Jak se chceš sakra dostat na ambasádu? Vidíš přece, že potřebujeme něco na sražení horečky, ne?“

Neochotně vylovím klíče z kapsy kalhot. Vyklouznou mi a s tlumeným cinknutím dopadnou na mramorovou podlahu v předsíni. Horko tlumí dokonce i zvuky. Zpomaluje je, brzdí. Oba se shýbneme, abychom klíče zvedli, a přitom se bezděčně dotkneme prsty. Naše pohledy se střetnou. Prudce po klíčích sáhneš, narovnáš se a zmizíš na schodišti. Zanecháš za sebou jen tlumené bouchnutí dveří.

Stojím s dítětem na balkoně, přitisknutý ve stínu u zdi. Přes tvář mi přelétne vzpomínka na svěží jarní vánek. Ve vedru se těžko dýchá. Jako by kromě kyslíku zbyl jen zápach žhnoucího města. Kam se poděla vůně jasmínů?

Do prsou mě pálí amulet, který jsi mi věnovala, než ze všeho zbylo jen vedro a horečka. Zdělala jsi ho po matce a ta po tvé babičce. Nechám ho tady, umíním si. Položím ho na intarzovaný stůl v předsíni. Ten z perleti a růžového dřeva, který jsme spolu koupili na bazaru necelý týden poté, co začalo slít naše pouto. Myslím, že nemám právo vzít si amulet s sebou. Pokud mi kdy patřil, teď už ne.

Vím všechno o přežití. V tomhle městě znám každou uličku i kavárnu, každého majitele starožitnictví s knírem a pochybnými obchodními známostmi, všechny klepům holdující prodavače koberců i chlapce s metrovým samovarem na zádech prodávajícího čaj. V zakouřených místnostech jsem popíjel importovanou whisky s prezidentem a představiteli organizací, které oficiálně odsuzuje. Prezident zná mé jméno. Jedno z nich. Dělal jsem mu prostředníka. Dohlížel jsem na to, aby se peníze dostaly do rukou, v nichž budou nejlépe sloužit našim zájmům. Ovládám váš jazyk lépe než vy. Ale klidně mě přesuňte někam jinam. Kamkoli. Do džungle, stepi, do lobby hotelu Savoy. Dejte mi minutu a změním se v ještěrku, žlutnoucí stéblo trávy, v mladého bankéře v šedém saku s poněkud přerostlými vlasy a barvitou minulostí. Znáám vaše známé z univerzity. Oni si mě však nepamatují.

Netušíte, že jsem mnohem lepší než vy. Jsem rychlý. Snáze se přizpůsobuju. Mám sice rozmazané kontury, ale zato tvrdé jádro. Uznávám jen krátká pouta. Jakmile se začnou upevňovat, přetnu je. A teď? Nedával jsem si pozor a pouto přerostlo a zesílilo. Krevní pouto.

Hra pokračuje, tahle partie však skončila. Přitisknu si dítě pevněji na prsa a nedočkavě přešlapuju na betonové podlaze balkonů. Vtom se mi před očima zjeví obraz smrti a já zavru oči a zatřesu hlavou.

„Ne, ne, ne...“ zašeptám.

Odulý obličej v otevřené stoce vedle dálnice vedoucí na letiště. Vytřeštěné oči. Horko. Lačné mouchy.

„Ne, ne...“

Proč jsem ho jen nenechal být? Stejně jsem všechno věděl. Proč jsem Firase přemluvil k další schůzce, když už stopa byla

tak horká, že málem svítila? Bylo to však příliš rozporuplné a těžko uvěřitelné. Potřeboval jsem to celé slyšet ještě jednou. Znovu pohlédnout do Firasových nervózních očí a prozkoumat, zda se v nich náhodou něco neskrývá. Ujistit se, že mu přes tvář nepřelétne ani stín, až bude neochotně opakovat všechny detaily. Zjistit, jestli se jeho tik v oku zhorší, nebo naopak zmizí. Všechna ta znamení. Drobné nuance tvořící takřka nepostřehnutelnou hranici mezi pravdou a lží, mezi životem a smrtí. Zavřu oči a zatřesu hlavou. Zaplaví mě vlna strachu a výčitek svědomí. Jak jsem se mohl dopustit takové chyby?

Teď však není času nazbyt. Auto půjčené na jméno mého pomocníka čeká zaparkované za rohem. V jeho kufru mám batoh s oblečením, penězi a novými pasy. Úniková cesta je otevřená, zapsaná neviditelným inkoustem na vnitřní straně mých očních víček. Jinak to nejde. Vypařím se. Jako pára nad hrncem. Přeměním se ve vzduch páchnoucí kmínem, česnekem, odpadky a výfukovými plyny. Když budu mít štěstí, možná i jasmínem.

Natáhnu ruce a zadívám se na dítě. Jsem rád, že má oči po tobě. Je to tak snazší. Co je to za člověka, který dokáže opustit vlastní dítě? I kdyby to stokrát bylo pro jeho dobro a bezpečí. Jen zrada a zase zrada. A lež. Jak dlouho dokáže relativita zachraňovat lidskou duši?

Zvuky z ulice. Jsou kvůli vedru pomalejší, apatičtější. Obrysy unavených hlasů sotva doléhají ke mně do třetího patra. Vyprahlá a utrápená auta zvolna se šinoucí po žhavém betonu. Vtom zaslechnu chrčení motoru, kterému nefunguje zapalování. Klíč se naprázdno otáčí, svíčky však nereagují:

Ááááárrrrrararararararar.

Zakryju dítěti hlavu a vykročím na slunce k zábradlí. Jako bych vstoupil do vany s vařící vodou. Po tvářích se mi řine pot, košili mám v podpaží, na zádech i na prsou rázem skrz naskrz

propocenou. Nakloním se přes zábradlí a zadívám se na zrezivělého zeleného renaulta na protější straně ulice. Byl jsem rád, že se mi podařilo zaparkovat právě tam. Myslel jsem si, že na tom místě auto bude stát několik týdnů, možná i měsíců. Říkal jsem si, že nakonec možná najdeš klíčky a přeparkuješ ho. Proč by ti ale mělo záležet na autě?

Sklo na straně řidiče se leskne ve slunci. Když však přivře oči, spatřím tě. Jindy tak nádherné blond vlasy jsou zplihlé a rozčuchané bezesnými nocemi a suchem. Předkláníš se, obličej zkroucený podrážděním, bolestí hlavy a starostmi. Uvědomím si, že jsi to nejkrásnější, co jsem kdy viděl. A že tě vidím naposledy. Nůž se mi zabodává do srdce čím dál hlouběji.

Znovu otočíš klíčkem.

Ááááárrrrrararararararar.

Je to znamení. Jedno z tisíce znamení, které jsem se naučil rozpoznávat v zájmu svého přežití. Víím, že už je pozdě. Zaplaví mě šílený strach, beznaděj, výčitky a zase výčitky. To všechno během zlomku vteřiny právě tak dlouhého jako doba, kterou nerv potřebuje k zareagování na bolest.

Když mi výbuch div netrhá bubínky, už ležím na betonové podlaze balkonu. Exploze na rozdíl od ostatních zvuků není tupá, horko ji nijak neutlumilo. Byla to příšerná, ohlušující rána. Jako byste do jediného okamžiku stlačili celou válku. Tělo mi pokrývají tisíce maličkých, lehkých, ostrých úlomků skla, betonu a kovu.

Nastane hrobové ticho. Jako bych ležel pod skleněno-betono-kovovou pokrývkou. Má první myšlenka je, že jistě krvácím. Druhá, že jsem zřejmě naživu, když mě vůbec něco napadlo. Kde mám ruce? Měly by být někde tady, pod vrstvou betonové suti. Co to držím? Na čem to ležím? S námahou se převálím na bok. Ozve se praskání a cinkot skla.

Opatrně se opřu o loket. Zdá se, že tělo reaguje, jak má.

Pode mnou leží dítě, uši pevně zacpané mými dlaněmi. Zamrká a ztěžka, horečnatě se nadechne. Nezasáhla ho ani střepinka.

8. PROSINCE 2013

UPPSALA · ŠVÉDSKO

Mahmúd Šammúš nebyl od přírody paranoidní. Naopak. Sám sebe by nejspíš označil za racionálního člověka. Ze všeho nejvíc mu však byla vlastní cílevědomost. Nikdy nevěřil na řeči o nepřekonatelnosti sociálních rozdílů nebo na konspirační teorie. Ty byly podle něj pro alibisty a džihádisty. S takovými výmluvami by to jen těžko dotáhl z betonové šedi a beznaděje sídliště až na post doktoranda Uppsalské univerzity. Pokud si byl něčím jistý, pak tím, že nejlepší řešení bývá v devíti případech z deseti to nejjednodušší. Paranoiu považoval za vlastnost ztracených existencí.

Lehkým škubnutím vysvobodil kolo značky Crescent ze stojanu před univerzitní knihovnou Carolina Rediviva. Kdysi možná bývalo bledě modré. Hezká a nová kola si v Uppsale pořizují jen studenti prvních ročníků. Ti starší vědí, že jim je hned první týden někdo ukradne. Mahmúdovo kolo balancovalo na tenoučké hranici mezi dokonalým maskováním a naprostou nepoužitelností.

Mahmúd se několikrát opřel do pedálů a zbytek nechal na kopci svažujícím se dolů do centra. I po sedmi letech strávených v Uppsale stále ještě miloval ten pocit, kdy se s větrem šlehajícím do obličeje řítí dolů ulicí Drottninggatan, z jediné ho kopce široko daleko. Do rukou se mu zakousla zima. Bezděčně se ohlédl přes rameno. Ve svahu táhnoucím se nahoru ke knihovně svítily toho časně prosincového odpoledne pouliční lampy. Osamocené a smutné. Nikdo ho nesledoval.

Vrátnice právnické fakulty na náměstí Gamla torget celá zářila. Vánoční stromeček i adventní svícny byly dokonce i v neděli rozsvícené. Zato na chodbě ve třetím patře panovalo tiché přišetí. Mahmúd odemkl dveře své miniaturní, přeplněné pracovní. Rozsvítil stolní lampu a zapnul počítač.

Posadil se ke stolu zády k oknu a vzal si dvě knihy pojednávající o zasahování soukromého sektoru do státní správy a o lidských právech. Pokud všechno půjde podle plánu, bude už brzy hrdým autorem vlastní publikace na podobné téma. *Privatizace války*. Tak zněl název jeho způli hotové dizertace.

Jednalo se vlastně o vcelku tradiční práci. Snad jen výzkumná část byla delší, než bylo zvykem. Tak to ovšem zamýšlel. Mahmúd usiloval o moderní a všestranné pojetí tématu. Základ dizertace tvořil rozhovor s přibližně padesáti zaměstnanci amerických a britských společností vykonávajících v Iráku a Afghánistánu práci, kterou donedávna zastávala pouze armáda. Počínaje dopravou přes různé formy bezpečnostních kontrol až po samotné bojové operace.

Mahmúd zpočátku doufal ve velkolepé odhalení typu Abú Ghrajb nebo My Lai. Jeho snem bylo přijít na obrovský skandál a věděl, že postavení vědce mu v tom může pomoci. Skandál se však nekonal. Mahmúd nakonec jen důkladně zmapoval fungování firem a jejich politiku. Výsledek byl ale natolik zajímavý, že mu *European Journal of International Law* otiskl článek a jeho shrnutí publikoval švédský deník *Dagens Nyheter*. Následoval nečekaný rozhovor pro CNN v Kábulu, po kterém se mu najednou začaly hrnout pozvánky na nejrůznější mezinárodní konference a sympozia. Odhalení ve velkém stylu se sice nekonal, chuť nadcházejícího úspěchu však byla sladká. Alespoň do chvíle, než dostal první e-mail.

Mahmúd zamračeně potěžkal asi padesát listů papíru — poslední kapitulu své dizertace. Už první strana se hemžila červeně psanými komentáři. Jeho starý školitel a bývalý důstojník v záloze okamžitě prohlédl sebemenší náznak, jak by si jeho svěřenec mohl práci ulehčit. Mahmúd štos papírů s povzdechem zase odložil. Nejprve vyřídí korespondenci.

Klikl na ikonku e-mailu a počítač hlasitě zabručel, jako by si stěžoval, že musí v neděli pracovat. Technické vybavení fakulty nebylo nejmodernější. Částečně to však byl záměr. Jako by vedení fakulty studentům vzkazovalo: u nás se nestuduje kvůli nejnovějšímu vybavení, ale kvůli pětisetleté tradici.

Mahmúd vyhlédl z okna do prosincové tmy. Jeho kabinet byl sice maličký, zato z něj měl snad nejlepší výhled ve městě: v popředí říčka Fyrísán a starý mlýn, který se objevil v Bergmanově filmu *Fanny a Alexander*. Za ním se otevíral pohled na osvětlenou majestátní budovu katedrály a zámku. Jaký rozdíl oproti výhledu na pár rozbitých houpaček a oprýskané panelové domy na sídlišti, kde prožil dětství. Počítač se nakonec odhodlal e-mailovou schránku otevřít. Objevil se jen jeden nepřetčený e-mail. Bez předmětu. Chtěl ho bez přečtení přesunout do spamu, když vtom se pozastavil nad odesílatelovou adresou: paraganoo@hotmail.com.

Rozbušilo se mu srdce. To byl už druhý e-mail z téže adresy. První dostal těsně po návratu ze své poslední cesty do Afghánistánu a ten také zavalil příčinu jeho nechtěné paranoii. První zpráva byla stručná a psaná švédsky, evidentně z Afghánistánu:

Šammúši,

před pár dní jsem viděl tvůj rozhovor pro CNN. Vypadá to, že ses do toho pořádně obul. Mohli bychom se v nejbližších dnech setkat

v Kábulu? Mám informace týkající se tématu, které nás oba zajímá. Bud' opatrný, jsi sledován.

Vůle, odvaha, vytrvalost.

Ten familiární tón. *Vůle, odvaha a vytrvalost.* Důvěrně známá slova z jeho minulosti. Odesílatel ho zřejmě zná. *Bud' opatrný, jsi sledován.* Mahmúd nad tím nejprve mávl rukou. To si z něj určitě nějaký kamarád vystřelil a co nevidět mu přijde další zpráva typu: *Haha. Dostal jsem tě, co?* V kruzích, v nichž se Mahmúd pohyboval, byly určité kapitoly z jeho minulosti velmi neobvyklé a často se stávaly terčem žertů. Uběhlo však několik týdnů a žádný další e-mail nepřišel. Mahmúd se začal pomalu ohlížet přes rameno. Jen tak, pro jistotu.

Všiml si ho už tentýž večer, kdy dostal první e-mail. Obvyčejného šedého volva. Stálo pod zhasnutou lampou kousek od vchodu do domu ve čtvrti Luthagen, kde si pronajímal garsonku. Několik dní nato ho zpozoroval znovu, tentokrát před posilovnou, když šel z basketbalového tréninku. Zapamatoval si poznávací značku a od té doby auto vídal všude. Otrásl se. Možná to byla jen náhoda. Ale co když ne?

Otočil se zpátky k počítači a rozklikl příchozí e-mail. Třeba se ten šprýmař konečně prozradí. V tom případě by ovšem Mahmúd nikdy nepřiznal, že na žert naletěl.

Vzkaz byl opět psaný švédsky:

Šammúši,

spojím se s tebou v Bruselu. Musíme se sejít.

Vůle, odvaha, vytrvalost.

Mahmúdovi se rozbušilo srdce. Jak může dotyčný vědět, že se chystá do Bruselu? O tom, že přijal pozvání na konferenci